

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

na období od 1.9.2022 do 31.8.2025

Mateřská škola RADOST, Brno, Michalova 2

Školní kurikulum podpory zdraví Mateřské školy RADOST

„Poznáváme životní hodnoty“

Vzdělávací program projednán na pedagogické radě dne 29. srpna 2022

Odpovědný zpracovatel: Mgr. Iveta Zemánková

Č.j. 171/2022

Kurikulum je určeno pro pedagogy, rodiče, děti, ostatní zaměstnance a partnery školy.

Obsah

1. Představení školy

- 1.1 Základní údaje o škole
- 1.2 Charakteristika a umístění školy
- 1.3 Organizační uspořádání školy

2. Charakteristika programu

- 2.1 Filozofie vzdělávacího programu a integrující principy
- 2.2 Dlouhodobé záměry rozvoje
- 2.3 Zajištění průběhu vzdělávání dětí se SVP, dětí nadaných (včetně popisu pravidel pro tvorbu, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP)
- 2.4 Zajištění průběhu vzdělávání dětí 2-3 letých
- 2.5 Zajištění průběhu vzdělávání dětí z jiného jazykového a kulturního prostředí
- 2.6 Metody a formy práce

3. Neformální kurikulum

- 3.1 Dva integrující principy podpory zdraví
- 3.2 Dvanáct zásad podpory zdraví v MŠ – podmínky formálního kurikula
 - 3.2.1 Učitelka podporující zdraví
 - 3.2.2 Věkově smíšené třídy
 - 3.2.3 Rytmický řád života a dne
 - 3.2.4 Tělesná pohoda a volný pohyb
 - 3.2.5 Správná výživa
 - 3.2.6 Spontánní hra
 - 3.2.7 Podnětné věcné prostředí
 - 3.2.8 Bezpečné sociální prostředí
 - 3.2.9 Participativní a týmové řízení
 - 3.2.10 Partnerské vztahy s rodiči
 - 3.2.11 Spolupráce mateřské školy se základní školou
 - 3.2.12 Začlenění do života obce
- 3.3 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných a dětí od dvou do tří let

4. Formální kurikulum

- 4.1 Tematický celek
- 4.2 Podtémata
- 4.3 Činnosti, prostřednictvím kterých bude vzdělávání realizováno

4.4 Pravidla pro tvorbu třídních programů – třídních kurikul

5. Evaluace

5.1 Evaluace třídního kurikula

5.2 Evaluace školního kurikula

6. Přílohy

1. Představení školy

1.1 Základní údaje o škole

Mateřská škola byla zřízena k 1. 1. 1994 jako příspěvková organizace. Identifikační údaje školy jsou:

IČ: 49466801

Adresa: Michalova 2, 628 00 BRNO

Telefon: 544 210 166

E-mail: msradost@msradost.eu

Datová schránka: 5mzkybn

Statutární zástupce: Mgr. Iveta Zemánková

Zřizovatel školy: MČ Brno – Líšeň, Jírova 2, 628 00 BRNO

Zpracovatelé projektu: zaměstnanci školy

1.2 Charakteristika a umístění školy

Mateřská škola se nachází na sídlišti v okrajové části města Brna – Líšni. Jedná se o dvoupodlažní budovu z roku 1983. Disponuje třemi věkově smíšenými třídami o celkové kapacitě 81 dětí a vlastní školní kuchyní. V prvním podlaží se nachází třída Pohádka, moderně vybavené školní kuchyně s příslušnými sklady, zázemí pro zaměstnance, sborovna a ředitelna. Ve druhém podlaží jsou třídy Pastelka a Písnička, keramická dílna, spojovací chodba mezi třídami s počítačem a herním koutkem „Pošta“ a rovněž zázemí pro zaměstnance. Budova má jeden hlavní vchod zabezpečený elektronickým kódem.

Školní zahrada nabízí dostatek prostoru k volnému pohybu. Je zde hřiště s umělým povrchem, pískoviště, blátoviště, přírodní bludiště, jezírko, prolézačky, houpačky, trasa pro kola a koloběžky, ponk. Na zahradě jsou také dva záhony – na jednom se pěstují bylinky, na druhém ovoce a zelenina – kde se děti učí pečovat o rostliny a sledovat jejich růst. Díky stromům je na zahradě dostatek stínu i v horkých letních měsících. Od jara do podzimu je na školní zahradě instalováno pítka.

Budova se nachází dále od hlavních komunikací a v bezprostřední blízkosti parku Líšeňská rokle. Poloha nabízí jak dobré dopravní spojení (v blízkém okolí jsou zastávky Kotlanova, Bartáková, Rotreklova, Jírova), tak možnost výletů do přírody (např. okolní lesy, oblast Hády, Mariánské údolí, Stránská skála).

V mateřské škole pracuje šest učitelek, dvě asistentky pedagoga, jedna školní asistentka, dvě provozní pracovnice, dvě kuchařky a vedoucí školní jídelny.

Mateřská škola spolupracuje s Pedagogickou fakultou MU (fakultní škola) a dvě paní učitelky umožňují praxi studentkám/studentům oboru předškolní pedagogika. Po domluvě zde mohou absolvovat praxi i studentky/studenti z jiných škol.

1.3 Organizační uspořádání školy

Do mateřské školy jsou přijímány děti od tří do šesti let. Celková kapacita školy je 81 dětí. Zápis do MŠ probíhá elektronicky prostřednictvím webových stránek zapisdoms.brno.cz. Děti jsou zařazovány do jednotlivých tříd s ohledem na složení třídy a na přání zákonných zástupců. Po celou dobu docházky do MŠ jsou děti zařazené ve stejné třídě. Sourozenci jsou umisťováni společně, pokud si zákonní zástupci nepřejí jinak.

Vzdělávání probíhá ve třech věkově smíšených třídách. V čase od 10 hodin do 13 hodin a každou středu od 8 hodin do 10 hodin je zajištěno souběžné působení dvou učitelek pro zajištění bezpečného dohledu při pobytu venku a k možnosti individuální práce s předškoláky (cvičení tai-či, grafomotorika).

Časový harmonogram dne:

6:30	Otevření MŠ, všechny děti se schází v určené třídě.
7:00 a 7:30	V těchto časech se děti rozcházejí do svých tříd, kde probíhají spontánní a řízené činnosti.
8:45 – 9:15	Probíhá dopolední svačina, určená týdenní služba se stará o čistotu stolů.
10:00	Odchod ven.
12:15	Oběd – určená týdenní služba přenáší mísu s polévkou mezi stoly, pomáhá malým dětem s naléváním polévky, ostatní si nabírají samy. Druhé jídlo si děti berou z pultu, mají možnost radit se s kuchařkou o velikosti porce. Všichni předškoláci jedí příborem, z mladších dětí ty, které mají osvojený správný úchop lžice.
12:30 – 13:00	Po obědě si děti samy sklízí věci ze stolu, provádí potřebnou hygienu, předškoláci po utření stolů zvedají židle a pak se schází ve třídě <i>Písnička</i> , kde půl hodiny odpočívají na lehátku. Mladší děti jsou rozděleny do tříd <i>Pohádka</i> a <i>Pastelka</i> , kde v pyžamku odpočívají na lehátkách.
13:30	Předškoláci odchází ven, děti, které odpočívají na lehátkách a neusnuly, mohou vstávat a věnovat se klidným činnostem a hram, kterými nevzbudí ostatní.
14:45 – 15:15	Probíhá odpolední svačina.
15:30 – 16:30	Děti si hrají ve třídě nebo na školní zahradě, postupně se zavírají jednotlivé třídy a děti se rozcházejí domů.
16:30	Uzavření MŠ.

K životu mateřské školy neodmyslitelně patří její **tradice**, které jsou pro ni charakteristické a které pomáhají budovat a posilovat pozitivní vztah dětí i rodičů ke škole i k sobě navzájem.

Oslavy narozenin – pro oslavence kreslí ostatní děti ze třídy obrázky s věnováním, paní učitelka je sváže do pamětní knihy s logem třídy, oslavenec s rodiči připraví pohoštění.

Celodenní předškolácký výlet – zasvěcení předškoláků do jejich nové role.

Podzimní táborák s opékáním brambor – v odpoledních hodinách se společně s rodiči loučíme s létem a přivítáme nový školní rok. Na tento táborák jsou zvány i děti, které nastoupily do první třídy.

Herní odpoledne – předmatematické hry pro předškoláky a jejich rodiče.

Posvícení – odpolední lampionový průvod a následné pohoštění, které připraví rodiče ve spolupráci se školní kuchyní.

Vánočníček – besídka pro rodiče, kdy děti na třídách předvádějí písničky, básně, tanečky či dramatizace, které se během podzimu naučily. Děti připraví s paní učitelkou na třídě pohoštění (cukroví), další nosí rodiče.

Karneval – den v kostýmech doprovázený hudebním či divadelním vystoupením.

Výlet do Bílovic – sobotní pěší výlet pro děti a rodiče, pochování Morany, kterou děti a paní učitelky vyrobily z pečiva a přírodních materiálů.

Sobotní brigáda – zapojení rodičů do drobných oprav a údržby školní zahrady a interiéru.

Mámě pro radost – besídka u příležitosti Dne matek, vystoupení dětí a předání vyrobených dárečků.

Výlety – během jarních měsíců chodíme na několik celodopoledních výletů v blízkém okolí a jezdíme na jeden autobusový výlet.

Táto pojd' si hrát – během celého dne mohou do MŠ přicházet tatínci dětí a společně si hrát.

Spaní předškoláků v MŠ – od 16:30 začíná speciální program pro předškoláky včetně večere a stezky odvahy, následuje společné přespávání do druhého dne na třídách.

Pasování předškoláků – závěrečný táborák pro děti a rodiče, kde jsou předškoláci pasováni na školáky.

2. Charakteristika programu

2.1 Filozofie vzdělávacího programu a integrující principy

Naše mateřská škola pracuje v programu podpory zdraví od roku 1997. V tomto roce nám byl *Státním zdravotním ústavem* v Praze schválen první projekt podpory zdraví. Od té doby jsme program vždy po třech letech evaluovali a inovovali. Jsme zařazeni do sítě mateřských škol podporujících zdraví a poslední certifikát o členství v síti MŠPZ máme z roku 2019. Školní kurikulum vychází z modelového programu *Kurikulum podpory zdraví v MŠ* (Havlíková, Vencálková a spol.). Jeho filozofií je holisticko – interakční pojetí zdraví a dva základní principy podpory zdraví:

1. Respekt k přirozeným lidským potřebám

V naší mateřské škole vycházíme z přirozených lidských potřeb A. Maslowa: snažíme se respektovat a uspokojovat potřeby fyziologické, potřeby bezpečí, sounáležitosti, uznání a seberealizace dětí, zaměstnanců i rodičů.

2. Rozvíjení komunikace a spolupráce

Vytváříme příležitosti pro komunikaci s druhým, které jsou předpokladem pro dobrou spolupráci a otevřené partnerské vztahy. Usilujeme o rozvoj řeči, dialogu, schopnosti porozumět a dorozumět se, o hledání a nalézání vztahů, prožitků, sounáležitosti, vyrovnání se s neúspěchy, se zklamáním nad nečekaným jednáním kamaráda nebo dospělého, o seznamování s výsledky lidského poznávání, o poznávání sebe samého, světa kolem sebe.

2.2 Dlouhodobé záměry rozvoje

Mateřská škola usiluje o maximální rozvoj každého dítěte na základě jeho možností. Vzdělává děti k toleranci a respektu k lidem a k přírodě a vede je k demokratickému způsobu života. Zaměřuje se na podporu zdraví v širším kontextu a klade důraz na rozvoj komunikace a spolupráce. Vytváří podmínky umožňující integraci dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Nabízí přátelské, bezpečné, podnětné a estetické prostředí všem zainteresovaným osobám (dětí, rodiče, zaměstnanci MŠ), dbá na kulturu školy a vytváří pozitivní klima školy.

2.3 Zajištění průběhu vzdělávání dětí se SVP, dětí nadaných (včetně popisu pravidel pro tvorbu, realizace a vyhodnocení PLPP a IVP)

Rámcové cíle a záměry jsou společné pro vzdělávání všech dětí, jsou však přizpůsobovány dětem tak, aby vyhovovaly jejich individuálním potřebám a možnostem.

Je-li to důvodné, je dítěti poskytována přímá podpora. Má-li učitelka na základě vlastní diagnostiky podezření, že by se mohlo jednat o dítě se speciálními vzdělávacími potřebami, vypracuje spolu s kolegyní na třídě a s rodiči dítěte plán pedagogické podpory. Pokud se tato podpora ukáže jako nedostatečná, doporučí rodičům návštěvu příslušného speciálně pedagogického centra nebo pedagogicko-psychologické poradny. Pokud je doporučeno vzdělávání podle individuální vzdělávacího plánu, bude tento plán vypracován na základě doporučení školského poradenského zařízení ve spolupráci se zákonnými zástupci dítěte. Pověřenou osobou pro zajištění komunikace se zákonnými zástupci dětí, školským poradenským zařízením, učitelkou a asistentem pedagoga je stanovena ředitelka školy.

Vzdělávání dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí a dětí s oslabeným rodinným zázemím se uskutečňuje podle požadavků stanovených RVP PV. Vždy je postupováno dle platné legislativy.

2.4 Zajištění průběhu vzdělávání dětí 2-3 letých

Pro vzdělávání dětí mladších tří let zajišťuje škola kromě požadavků uvedených v podmínkách vzdělávání také další podmínky, které reflektují vývojová specifika, individuální potřeby, zájmy a možnosti těchto dětí.

Adaptační program – již před zahájením docházky jsou možné pravidelné návštěvy školy zákonného zástupce s dítětem. Po zahájení školního roku je zákonným zástupcům umožněno pobývat s dítětem ve třídě po dobu nezbytně nutnou.

Režimové činnosti – pravidelnost dává dětem jistotu. Veškeré aktivity jsou časově přizpůsobeny věku, péče je více individualizovaná.

Další podmínky – personální zajištění – využití podpory školní asistentky, případně úprava počtu dětí na třídě.

Třídní vzdělávací programy zahrnují nabídku pro věkovou skupinu dvou až tří let.

2.5 Zajištění průběhu vzdělávání dětí z jiného jazykového a kulturního prostředí

Pro vzdělávání dětí z jiného jazykového a kulturního prostředí platí stejné rámcové cíle a záměry, jsou však přizpůsobovány tak, aby vyhovovaly individuálním potřebám a možnostem jednotlivců. Vzdělávání probíhá podle požadavků RVP PV.

Dětem, které nekomunikují česky, bude od nástupu do MŠ poskytována jazyková podpora a budou využívány vhodné didaktické pomůcky (piktogramy, obrázkové čtení a podobně). V případě, že budou v mateřské škole nejméně čtyři cizinci v povinném předškolním vzdělávání, bude zřízena skupina pro bezplatnou jazykovou přípravu k zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.

U dětí s povinnou předškolní docházkou bude využito *Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání* od Národního pedagogického institutu České republiky.

2.6 Metody a formy práce

V mateřské škole jsou uplatňovány následující metody a formy práce:

- prožitkové a kooperativní učení hrou a činnostmi, které jsou založeny na přímých zážitcích a zkušenostech dítěte, podpora zvědavosti a potřeby objevovat, učební aktivity především formou spontánní hry na základě zájmu a vlastní volby,
- situační učení, založené na vytváření a užívání situací, které poskytují dítěti srozumitelné a praktické ukázky možných životních situací,
- spontánní sociální učení, založené na principu přirozené nápodoby při všech činnostech a situacích, které během dne v mateřské škole nastanou a jsou k nápodobě a přijímání vhodné,
- činnosti spontánní i řízené, které odpovídají potřebám a možnostem předškolního dítěte,

- didakticky zacílená činnost, přímo či nepřímo motivovaná pedagogem, ve které je zastoupeno spontánní i záměrné učení,
- integrovaný přístup nabízející dítěti vzdělávací obsah v přirozených souvislostech, vazbách a vztazích.

3. Neformální kurikulum

Abychom úspěšně plnili naše výchovně vzdělávací cíle, musíme nejdříve naplňovat oba principy zdraví a 12 podmínek podpory zdraví. Zjištění se opírají o výsledky vlastního hodnocení školy (evaluace) minulého školního vzdělávacího programu.

Dva základní principy zdraví a cíle, kterých chceme během tříletého období dosáhnout:

1. Respekt k přirozeným lidským potřebám

- děti s menší potřebou spánku odpočívají po obědě půl hodiny, věk není rozhodující, děti odpočívají tak dlouho, jak potřebují
- na WC chodí děti samostatně kdykoliv potřebují, mají zde soukromí a klid
- děti a dospělí se podílejí na tvorbě pravidel třídy a školy
- děti mají možnost dokončit činnost podle svého tempa
- respektujeme identitu a zvyklosti rodiny, přijímají každé dítě nepodmíněně takové, jaké je, sledují děti individuálně a zaznamenávají výsledky
- zaměstnanci se mohou vyjadřovat k dění v mateřské škole
- ke vzdělávání v mateřské škole jsou přijímány děti se speciálními vzdělávacími potřebami

Záměry

- vytvářet u dětí povědomí o provázanosti tělesného, sociálního a duševního zdraví
- učit děti pracovat s chybou

2. Rozvíjení komunikace a spolupráce

- snažíme se přirozeně komunikovat a respektovat pravidla komunikace a naslouchání, být dětem dobrým mluvním vzorem
- sledujeme slovní zásobu a komunikační obratnost jednotlivých dětí, dále sledujeme výslovnost a gramatickou správnost v řeči dětí
- k rozvíjení komunikace a spolupráce užíváme metodu komunitního kruhu, kde si děti sdělují své pocity a prožitky
- děti spontánně komunikují s ostatními dětmi i s dospělými, neostýchají se před návštěvami
- podporujeme spolupráci mezi dětmi namísto soutěživosti

Záměry

- nácvik aktivního naslouchání
- podporovat u dětí schopnost dohodnout se

3.2 Dvanáct zásad podpory zdraví v MŠ – podmínky formálního kurikula

3.2.1 Učitelka podporující zdraví

Všechny učitelky ve škole mají odborné vzdělání a dále se vzdělávají v oblasti podpory zdraví, ale také v dalších oblastech. Nově získané poznatky sdílejí s ostatními kolegyněmi a aktivně je zahrnují do výchovně vzdělávací činnosti. Upřednostňují pozitivní komunikaci, dodržují dané sliby a spoluutváří tradice a rituály třídy a školy.

Učitelky si uvědomují vliv, který má jejich přístup ke zdraví na všechny v okolí, zejména na děti, chovají se podle toho a svým životním stylem se snaží jít dětem příkladem. Mají odpovědný přístup ke světu, přírodě, člověku i sobě samým. Znalí svou cenu, nebojí se toho, že něco neví. Děti přijímají takové, jaké jsou, a respektují odlišnosti.

Záměry

- oceňovat učitelky za kvalitně odváděnou práci
- zabývat se syndromem vyhoření, podporovat kroky k jeho předejití
- podporovat důvěru a otevřenou komunikaci mezi pedagogickými pracovníci

3.2.2 Věkově smíšené třídy

V mateřské škole se děti vzdělávají ve třech věkově smíšených třídách. Snažíme se děti rozdělovat rovnoměrně z hlediska věkových skupin i pohlaví. Sourozenci jsou standardně umisťováni do stejné třídy. Při zařazování dětí do jednotlivých tříd je brán ohled na přání zákonných zástupců.

Děti dochází po celou dobu docházky do stejné třídy ke stejným učitelkám. Případné přesuny dětí jsou prováděny pouze se souhlasem zákonných zástupců.

Věkově smíšené třídy umožňují mladším dětem učit se od starších, starší se učí pomáhat mladším. Učitelky rozdělují nároky podle mentálního věku dětí, nikoliv kalendářního, a připravují takové činnosti, aby se mohly zapojit děti všech věkových skupin.

Záměry

- podpora příležitostí, kdy děti samy vyžadují dodržování skupinových pravidel
- vedení starších dětí k ochotě pomáhat těm, kteří pomoc potřebují

3.2.3 Rytmický řád života a dne

Před nástupem mají děti možnost spolu se zákonným zástupcem navštívit mateřskou školu, seznámit se s prostředím a s učitelkami. Po nástupu se mohou rodiče individuálně dohodnout s učitelkami na délce a podrobnostech adaptace a mohou pobývat se svým dítětem ve třídě tak dlouho, jak je potřeba. Děti přicházejí do mateřské školy podle potřeby rodiny.

V průběhu dne mají děti dostatek času na spontánní činnosti, sportovní vyžití, ale i odpočinek. Spontánní a řízená činnost je vyvážená, stejně jako práce s jednotlivci a ve skupině.

Je zabezpečena dostatečná délka pobytu dětí venku s ohledem na aktuální počasí.

Odpočinek na lehátku je přizpůsoben potřebám dětí. Po třiceti minutách mohou děti vstávat a věnovat se klidovým činnostem nebo naopak dál spát či odpočívat.

Dodržujeme maximálně tříhodinový interval mezi jídly.

Záměry

- lepší organizace odchodu na pobyt venku

3.2.4 Tělesná pohoda a volný pohyb

Děti se mohou volně pohybovat po celé budově školy, v rámci dohodnutých pravidel a s vědomým učitelky. Každá třída nabízí dostatek tělovýchovného náčiní a nářadí a relaxační pomůcky. Předškoláci chodí ven i v odpoledních hodinách, v případě teplého počasí (na jaře) i děti mladší.

Kromě pravidelného odpočinku na lehátkách po obědě, kdy je zajištěno vhodné mikroklima a klid na usínání, mají děti možnost odpočinku kdykoliv potřebují. V každé třídě je k dispozici koutek, který lze využít k relaxaci.

Ve třídách se pravidelně větrá, aby došlo o obměně vzduchu.

Záměry

- zapojit se do projektu *Se Sokolem do života* s cílem podpořit fyzickou zdatnost a kladný vztah k pohybu u dětí
- využívat jógové karty
- pravidelně zařazovat procházky do širšího okolí MŠ

3.2.5 Správná výživa

Jídelníček je sestavován na základě racionální výživy. Zahrnuje biopotraviny, různé druhy pečiva a obilných kaší ke svačině, denně je podáváno čerstvé ovoce a zelenina. Ve školní kuchyni se vaří v konvektomatu.

Pitný režim je zajištěn tak, že každé dítě má ve třídě svůj hrníček, ze kterého se může kdykoliv napít. Na školní zahradě je instalované pítka, v zimních měsících je pak dětem k dispozici termoska s čajem.

Během stolování je kladen důraz na samostatnost dětí. Určená týdenní služba roznáší polévku, děti si nalévají samostatně, samy odnáší prázdné nádoby a nosí si talíř s druhým jídlem, vyškrabávají zbytky do určené nádoby. Dvakrát týdně si samy mažou pečivo pomazánkou.

Děti nejsou do jídla nuceny, ale jsou motivovány k ochutnávce a výběru toho, co snědí.

Při vybraných příležitostech jsou připravovány ochutnávky pro rodiče (pomazánky, saláty, nabídka receptů).

Záměry

- další vzdělávání v oblasti zdravé výživy pro pracovnice školní jídelny
- umožnit každému dítěti dojíst vlastním tempem v klidu beze spěchu

3.2.6 Spontánní hra

Děti mají dostatek herních i pracovních koutů pro spontánní činnost a mohou se aktivně podílet na tvorbě herních koutů. Hry a hračky jsou rozmanité, podněcují fantazii, kreativitu, spolupráci, podporují komunikaci. Hračky jsou dětem volně přístupné, pouze několik didaktických her určených primárně pro předškoláky je umístěno ve spojovací chodbě mezi třídami v prvním patře a dětem je podává učitelka. Po skončení hry vrací děti věci zpět na místo.

Ve třídách jsou vymezené místa, kde děti mohou vystavovat své stavby a jiné výtvary. V šatnách je prostor pro jejich kresby a obrázky.

Školní zahrada nabízí dostatek prostoru pro spontánní hry. V kumbálu jsou dětem k dispozici bábovky na pískoviště, smetáky, hrábě, míče, gymnastické kruhy a jiné pomůcky.

Při vedení či vyzvedávání dítěte ze školy mají rodiče možnost vstoupit do třídy a s dítětem vybrat či dohrát hru.

Záměry

- důslednost při dodržování dohodnutých pravidel – obsazování herních koutů, úklid hraček, střídání se apod.
- dvakrát ročně pořádat tematický *Týden bez hraček* za účelem podpory fantazie a kreativity dětí
- nabídnout dětem více aktivit na školní zahradě, podporovat jejich vynalézavost a tvořivost

3.2.7 Podnětné věcné prostředí

Mateřská škola disponuje prostornými, účelně zařízenými třídami. Vybavení tříd hračkami, hrami, knihami, pomůckami a nábytkem odpovídá věkově smíšenému složení kolektivu. Každá třída má vlastní tablet, který primárně slouží učitelkám k vyhledávání informací, obrázků a videí k probíranému tématu či vzniklé situaci.

Výzdoba tříd, šaten i společných prostor odpovídá aktuálním tématům a děti se na ní aktivně podílejí.

Na školní zahradě se nachází pískoviště, houpačky, týpí, bylinkový a zeleninový záhon, skluzavka, domeček, bludiště, dendrofon, jezírko, blátoviště, ponk, hřiště s umělým povrchem.

Záměry

- zlepšení technického vybavení pedagogických pracovníků
- stanovit dětem jasná pravidla pro čas strávený na počítači

3.2.8 Bezpečné sociální prostředí

V mateřské škole panuje klidné a přátelské klima. Většina dětí chodí do školy ráda, s důvěrou a bez obav se obrací na všechny zaměstnance. Na třídách fungují zaběhnutá pravidla soužití – kamarádké, pusinkové, šnečkové, smetáčkové, pravidlo zvednuté ruky. Pravidla jsou s dětmi konzultována, mají možnost je upomínkovat, dotvářet, navrhnout nová. Při porušení pravidla hledá učitelka spolu s dětmi řešení a možnost nápravy.

Dobré sociální klima podporují zavedené rituály – komunitní kruh, ranní pozdrav, oslavy narozenin, tradice školy.

Záměry

- všichni zaměstnanci jdou svým chováním a komunikací dětem příkladem
- jednotný přístup k dodržování pravidel

3.2.9 Participativní a týmové řízení

Každý zaměstnanec zná své kompetence, určené *Pracovní náplní a Řádem školy*. Na pravidelných pedagogických a provozních radách společně plánujeme, hodnotíme, řešíme problémy. Každý zaměstnanec má možnost vyjádřit svůj názor.

Zaměstnanci se vzájemně informují o pracovních a provozních záležitostech, na nástěnce ve sborovně je kalendář, kde se zapisují všechny události a změny, která mají vliv na práci zaměstnanců (např. dovolené, návštěvy lékaře, akce školy).

Ředitelka vytváří prostředí a podmínky potřebné pro zvyšování kvality a efektivity práce. Organizuje činnost týmu a dbá na dodržování stanovených pravidel. Respektuje názory a náměty svých spolupracovníků, zapojuje je do plánování, deleguje na ně vybrané úkoly. Pravidelně se vzdělává a umožňuje další vzdělávání i ostatním zaměstnancům. K hodnocení lidí a oceňování výsledků jejich práce přistupuje spravedlivě. Zaměřuje se na pozitivní stránky svých spolupracovníků a cíleně je podporuje. Provádí pravidelnou kontrolu a vyhodnocuje efektivitu práce.

Záměry

- stanovit kompetence a povinnosti zaměstnanců v mimořádných situacích
- podporovat týmovou spolupráci a sjednocovat zaměstnance společně sdílenými hodnotami a vizemi
- zefektivnit delegování vybraných úkolů na zaměstnance a jejich odměňování

3.2.10 Partnerské vztahy s rodiči

V mateřské škole velmi dobře funguje *Klub rodičů*, jehož členky zastupují rodiče na pedagogických radách, podílejí se na plánování akcí, rozesílají informativní e-maily o aktuálním dění v MŠ, pořádají akce pro děti.

Všem rodičům je umožněno vstupovat do třídy a chvíli zde s dítětem pobýt. Konzultujeme s nimi vzdělávací záměry a individuální pokroky dětí, nabízíme hovorové hodiny (pravidelné, mimořádné). Každý měsíc se v MŠ koná akce pro rodiče a děti, třikrát do roka vychází časopis *Radostníček*. Máme na třídách zavedené tzv. *Víkendníky*, sešity, do kterých děti spolu s rodiči zaznamenávají rodinné zážitky z víkendu.

Nabízíme rodičům semináře se zajímavými odborníky z oblasti výchovy a vzdělávání a zdravého životního stylu. Mohou si půjčovat odbornou literaturu ze školní knihovny, nahlížet do dokumentace školy.

Záměry

- podporovat spolupráci s rodiči, využívat možnosti exkurzí a nabízené pomoci spojených s profesí rodičů
- informovat rodiče o tom, jaké záznamy o dětech vedeme, a podporovat jejich zájem nahlížet do nich
- zveřejňovat informace o aktuální tematické části na společné nástěnce u vchodu

3.2.11 Spolupráce mateřské školy se základní školou

Věnujeme se přípravě dětí na povinnou školní docházku, s předškoláky děláme testy *Předcházíme poruchám učení*, na jejichž základě pro ně chystáme individuálně úkoly. O průběhu a výsledcích testu jsou rodiče detailně informováni.

Ve spolupráci se ZŠ organizujeme edukačně stimulační skupinky (část lekcí se koná v prostorách ZŠ). Účastníme se programů pořádaných ZŠ, účastníme se společných setkání zástupců mateřských a základních škol.

Záměry

- lépe se seznámit se vzdělávacími programy blízkých základních škol

3.2.12 Začlenění do života obce

Zřizovatel - ÚMČ Brno – Líšeň – je pravidelně seznamován se záměry školy a setkáváme se na společných poradách. Spolupracujeme s Pedagogickou fakultou Masarykovy univerzity, jsme fakultní školou, umožňujeme studentům a studentkám vykonávat u nás odbornou pedagogickou praxi. Dle potřeby spolupracujeme s pedagogicko-psychologickou poradnou a speciálně pedagogickými centry.

S dětmi navštěvujeme významná místa v obci, chodíme na výlety po okolí, sdílíme zajímavosti ze života obce.

Záměry

- pravidelně přispívat do *Líšeňských novin* články o činnosti školy
- v rámci vycházek navštěvovat významná místa Líšně

3.3 Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných a dětí od dvou do tří let

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Naše mateřská škola zabezpečuje podmínky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními:

- plánování a organizace činností, obsahu, forem i metod vzdělávání tak, aby odpovídaly individuálním potřebám dítěte,
- snaha o osvojení specifických dovedností v oblastech samostatnosti, sebeobsluhy a základních hygienických návyků v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte,
- spolupráce se zákonnými zástupci dítěte, školským poradenským zařízením, popřípadě s dalšími odbornými zařízeními,
- pedagogická diagnostika.

Budova mateřské školy bohužel neumožňuje bezbariérový přístup, z toho důvodu není možné vzdělávat děti s těžkým tělesným a zrakovým postižením.

Vzdělávání dětí nadaných

Díky pravidelnému a systematickému sledování individuálních vzdělávacích pokroků dětí je možné odhalit mimořádné schopnosti či nadání dětí.

Vzdělávání nadaných dětí napomáhají tyto podmínky – kvalifikované učitelky, vhodné výchovné a výukové programy, hry s písmenky a číslicemi, volný přístup k výtvarným a tvořivým pomůckám a výtvarnému materiálu, pohybové a pěvecké činnosti, hra na rytmické hudební nástroje, dostatek tělovýchovných pomůcek a náradí ve třídě i na zahradě, přístup k encyklopediím a knihám, volný přístup k pokusům, hračkám, stavebnicím, loutkám, maňáskům, speciální hry na rozvoj matematické gramotnosti.

Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Učitelky budou uplatňovat k dětem laskavý, důsledný přístup, budou zajišťovat adaptaci za účasti rodičů. Budou zařazovat takové činnosti, aby je mohli dvouleté děti provádět.

4. Formální kurikulum

Formální kurikulum je systematické a promyšlené plánování činností, které učitelka připravuje pro rozvoj jednotlivých dětí na základě jejich dobrého poznání.

4.1 Tematický celek

Tematický celek se shoduje s filosofií podpory zdraví v MŠ a jeho hlavní myšlenka se odráží ve všech podtématech a v třídních kurikulech. Obsah vzdělávání je plánován na tři roky, konkrétní prioritní kompetence, které budeme rozvíjet v jednotlivých letech, jsou uvedeny v *Ročním plánu*. Rozvíjeny jsou však všechny kompetence prostřednictvím neformálního kurikula a v souvislosti s individualizací vzdělávání na základě poznávání dětí a vedení záznamů o jejich vývoji.

Obsah vzdělávání bude doplněn o koncept *Výchovy ke ctnostem*. Na všechny třídy byly zakoupeny karty ctností a celá sborovna absolvovala seminář zaměřený na používání karet v praxi. První rok budeme vybírat z těchto ctností – hrdost, odvaha, laskavost, ochota, poctivost, respekt, upřímnost, přátelskost, sebekázeň, tvořivost, spolehlivost, jedinečnost. Pro druhý rok jsou vybrány ctnosti sebeláska, sebedůvěra, porozumění, pracovitost, čestnost, citlivost, důvěra, vzájemnost, zodpovědnost, nadšení, silná vůle. Třetí rok je na výběr ze ctností sebeúcta, samostatnost, štedrost, trpělivost, spravedlnost, pospolitost, věrnost, starostlivost, vlastenectví, zvidavost, vytrvalost.

Ke každé tematické části třídního kurikula bude vybrána jedna ctnost na základě aktuálních potřeb a zájmu tříd.

4.2 Podtémata

Vzdělávací obsah je uspořádat do pěti podtémat – identita, společenství, příroda, aktivita, zdravý životní styl, která směřují k výchově nezávislého a zodpovědného člověka, který umí žít v harmonii sám se sebou, s ostatními lidmi i s přírodou a bude své prostředí aktivně ochraňovat.

Z jednotlivých podtémat s přidělenými kompetencemi budou třídy čerpat náměty, náplň a cíle pro tematické části realizované na třídě. Teprve v tematických částech dojde ke zpřesnění námětu a ke konkretizaci obsahu, neboť budou reagovat na skutečné situace a potřeby dětí.

1. Identita – Každý jsme jedinečný

Obsah:

- poznávání sebe sama po stránce fyzické, psychické a duševní

Kompetence:

- má základní poznatky o lidském těle a jeho hlavních funkcích (1/1)

- rozvíjí své poznávací funkce a dovednosti (3/3)

- umí se citově vyrovnat s novými situacemi v rámci běžného života dítěte svého věku (3/4)

- dovede označit svoje potřeby (tělesné, psychické, sociální, etické), přizpůsobit jim své chování (4/2)

- umí vyjádřit, co se mu líbí, co ne, vysvětlit proč (4/6)

- poznáváním sebe sama vytváří pravdivý obraz o sobě, o své identitě, vlastnostech (temperament), sklonech a schopnostech (5/1)
- chápe, že lidé mají různé pocity, emoce a city, dovede je rozpoznávat a pojmenovat (5/4)

2. Společenství – Spolu je nám dobře

Obsah:

- seznamování s různými společenstvími a uvědomění si toho, že rozdílnosti mohou být přínosem

Kompetence:

- uvědomuje si, že lidé jsou různí a liší se podle řady znaků (pohlaví, věku, jazyka, kultury, etnika, rasy, náboženství, sociálního zázemí, životní úrovně) (1/7)
- chápe, že když je člověk nemocen (krátkodobě, dlouhodobě, akutně, chronicky), nemůže dělat řadu věcí, které dělá rád a které patří k jeho životu (2/4)
- nemá obavu ze změny, přijímá ji jako běžnou součást života (3/7)
- snaží se ovládat intenzitu emocí, které by škodily jemu nebo okolí (5/2)
- komunikuje, dokáže se dohodnout i v případě problémové situace (5/6)
- má vytvořené základní návyky společenského chování (6/1)
- je ochotno vysvětlovat svůj názor i naslouchat druhým (6/2)
- dovede se vyjádřit a domluvit s dětmi a s dospělými (6/3)
- je schopno elementární spolupráce ve dvojici, ve skupině dětí (6/4)
- chová se vstřícně a nabízí pomoc tam, kde vidí, že je potřeba (6/5)
- uvědomuje si, že svým chováním může spoluvytvářet prostředí pohody (6/7)
- prožívá vztah k lidem, sounáležitost s různými společenstvími (7/2)
- uvědomuje si, že každý má nějaká práva a povinnosti (7/4)
- u druhých respektuje a toleruje potřeby a individuální odlišné způsoby jejich uspokojování (7/5)

3. Příroda – Svět kolem nás

Obsah:

- poznávání živé a neživé přírody, jejího významu a potřeby ochrany

Kompetence

- rozlišuje lidské aktivity na ty, které mohou zdraví člověka, přírody podporovat a ty, které mohou zdraví poškozovat (1/4)
- rozlišuje dobro a zlo a dovede obě etické kategorie vidět ve vztahu ke zdraví (2/2)
- je zvědavý, má touhu poznávat (3/1)
- v běžných životních situacích předvídá následky a přijímá konkrétní důsledky svých činů, svého chování (4/4)

- chce poznávat své okolí, svět (7/1)
- má zájem pochopit jevy kolem sebe, ptá se (7/6)
- prožívá vztah k přírodě, sounáležitost s přírodou neživou i živou (7/7)
- ochraňuje přírodu, cítí k ní odpovědnost a úmyslně ji nepoškozuje (7/8)

4. Aktivita – Učím se žít odpovědně

Obsah

- přijímání odpovědnosti za své jednání, budování schopnosti řešit problémy různými způsoby

Kompetence

- má zájem pochopit jevy kolem sebe v jejich souvislostech, dovede se ptát (1/5)
- podporuje konkrétními činnostmi vlastní zdraví i zdraví ostatních, přírody (2/5)
- ví, že když řešení problémů přesahuje jeho síly, má se obrátit o pomoc na osobu ze svého nejbližšího okolí (3/2)
- k problémům přistupuje aktivně, organizuje své činnosti, nečeká, že jeho problémy bude řešit někdo jiní (3/5)
- řeší jednoduché problémy, má představu o tom, že většinu problémů může vyřešit více způsoby (3/6)
- odhaduje rizika ohrožující jeho zdraví a bezpečnost (4/3)
- dovede vyvinout úsilí, pokud chápe smysl své činnosti, vytrvá u ní, dokončuje ji (4/5)
- dovede sdělovat události a příhody, které se mu staly (5/5)
- má zvnitřněnou potřebu řádu, aktivně se podílí na tvorbě pravidel, přijatá pravidla se snaží plnit (5/7)
- dovede požádat o pomoc, když je v nouzi (5/8)
- dovede zvládnout jednoduché zátěže a překážky (5/9)
- chápe, že svým chováním a skutky nemá omezovat druhého, dbá pravidel soužití (6/6)
- chová se vstřícně a je ochotné pomoci tam, kde je třeba, zvládá jednoduché činnosti v péči o nejbližší prostředí a potřeby druhých (7/3)

5. Životní styl – Pečuji o své zdraví

Obsah

- získávání poznatků o tom, jak pečovat o zdraví své i druhých, podporování zvnitřnění zájmu o své zdraví

Kompetence

- vnímá, že člověk může mít potíže se zdravím tělesným, ale také duševním a že tyto potíže spolu mohou souviset (1/2)
- rozumí tomu, že způsob, jakým se člověk chová a žije, má vliv, špatný nebo dobrý, na jeho zdraví (1/3)

- má vytvořenou představu o pojmu závislost a věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, hry na automatech) (1/6)
- vnímá, že všechno na světě má vztah ke zdraví, buď ho podporuje, nebo poškozuje (2/1)
- chápe, že zdraví není samozřejmost a musí je chránit (2/3)
- má vytvořenou představu o zdravé životosprávě (2/6)
- má vytvořeny základní návyky sebeobsluhy a osobní hygieny (4/1)
- chápe, že tělesná aktivita, zdravá výživa, spánek a odpočinek přispívají k dobré náladě a spokojenosti (5/3)

4.3 Činnosti, prostřednictvím kterých bude vzdělávání realizováno

Mezi uplatňované formy a metody práce patří:

- prožitkové a kooperativní učení hrou a další činnosti, které jsou založeny na přímých zážitcích dítěte a podporují jeho zvědavost a chuť objevovat. Vzdělávací aktivity by měly probíhat především formou spontánní hry na základě zájmu a vlastní volby.
- situační učení, které se zakládá na vytváření a užívání situací, které dětem ukazují běžné situace v souvislostech.
- spontánní učení, které vychází z principu přirozené nápodoby při všech činnostech a situacích, které jsou k nápodobě vhodné.
- didakticky zacílená činnost, kterou učitelka přímo či nepřímo motivuje a ve které je zastoupeno spontánní a záměrné (plánované) učení.

4.4 Pravidla pro tvorbu třídních programů – třídních kurikul

Plánování na jednotlivých třídách vychází z diagnostiky dětí a zpětné vazby předcházející tematické části. Zohledňuje se aktuální dění i zájmy dětí. Třídní programy jsou vedeny písemně do stanoveného formuláře (tzv. kruh). Je zde uvedena i ctnost, kterou budeme rozvíjet.

Pro plánování a realizaci tematických částí jsou stanoveny následující **zásady**:

- kompetence, dílčí cíle a rozvíjené ctnosti plánují všechny učitelky společně na základě cílů stanovených v *Ročním plánu*,
- časové rozpětí jednotlivých tematických částí je odvozeno od náročnosti tématu a zpětné vazby dosažených výsledků práce s dětmi, s ohledem na propojenost tříd začíná a končí stejně,
- plánované činnosti jednotlivých oblastí vychází z podmínek třídy, nesou znaky prožitkového učení (spontaneita, objevnost, komunikativnost, prostor pro aktivitu a tvořivost, celostnost) a připravují je učitelky na třídě společně,
- k preferovaným činnostem patří spontánní hra, experimenty, psychomotorická cvičení, kooperativní hry, ruční práce s přírodními materiály, exkurze, výtvarné činnosti, práce s knihami,
- k nadstandartním činnostem, za které odpovídají pověřené učitelky, patří grafomotorika, cvičení tai-či, práce s keramickou hlinou,
- mezi preferované metody práce patří prožitkové učení, komunitní kruh, tvořivá dramatika, sociální učení.

5. Evaluace

Součástí každého *Ročního plánu* je plán cílů a úkolů v oblasti evaluace na příslušný školní rok pro jednotlivé pracovníky MŠ.

Evaluace i autoevaluace vychází z:

- pozorování dětí, záznamy, portfolio (učitelky na třídách),
- rozhovorů a dotazníků pro rodiče (ředitelka),
- rozhovorů a rozborů na pedagogických radách (ředitelka + učitelky),
- hospitační činnosti ředitelky,
- vnější hodnocení (ČŠI, zřizovatel).

5.1 Evaluace třídního kurikula

Autoevaluace (hodnocení vlastní práce učitelky)

- 1x ročně písemnou formou podle předtištěného manuálu,
- platí pro všechny učitelky,
- na základě písemného hodnocení proběhne rozprava s ředitelkou.

Zpětná vazba tematických částí

- průběžně vyhodnocujeme činnosti, které vedly k plnění stanovených cílů,
- po ukončení každé tematické části provádí všechny učitelky písemné hodnocení přímo do plánu (kruhu),
- zpětná vazba je prováděna na základě ukazatelů dosaženého vzdělávání, na hodnocení se podílejí všechny učitelky.

Vedení záznamů o dětech

- při nástupu dítěte do MŠ vypracují učitelky na třídách spolu s rodiči Vstupní záznam dle manuálu,
- diagnostické poznámky – minimálně 1x měsíčně zaznamenávají všechny učitelky projevy dětí (popisně, empaticky, zaměřeno na pozitiva), tyto poznámky slouží jako podklad záznamů o vývoji dítěte,
- minimálně 2x ročně zapisují učitelky vývoj dítěte v jednotlivých oblastech do předtištěného formuláře na základě manuálu RoK,
- učitelky na třídách vedou dětská portfolia (po celou dobu docházky do MŠ), kde se zakládají vybrané práce dětí (zejména diagnostické obrázky) opatřené komentáři a daty pořízení,
- s předškolními dětmi dělají učitelky v září testy Předcházíme poruchám učení, s výsledky seznámí zákonné zástupce a dohodnou se na společném postupu individuálního rozvoje,
- pro děti s odkladem povinné školní docházky vypracují učitelky spolu s rodiči Individuální plány.

Hodnocení třídního kurikula

- provádí společně učitelky na třídách 2x ročně (pololetí, konec školního roku) na základě manuálu.

5.2 Evaluace školního kurikula

Hospitace ředitelky

- probíhá průběžně na základě plánu v *Ročním plánu*

Výroční hodnocení činnosti školy

- provádí se 1x ročně podle požadavků zřizovatele
- vyhodnocení zpracuje ředitelka na základě podkladů z hodnocení jednotlivých tříd

Vlastní hodnocení školy a evaluace projektu podpory zdraví

- provádí se 1x za tři roky
- sebehodnocení školy probíhá souběžně s přehodnocením projektu podpory zdraví
- podmínky vzdělávání hodnotí všichni zaměstnanci školy do příslušných tabulek nástroje INDI, rodiče vyplňují dotazník
- mezi východiska pro hodnocení patří záznamy o dětech, evaluace třídních kurikul, autoevaluace učitelek, hospitační činnost, ankety od rodičů, vnější hodnocení (ČŠI, zřizovatel)

Evaluční zprávu a inovované Školní kurikulum podpory zdraví zašle ředitelka na SZÚ v Praze k certifikaci.

6. Přílohy

- Školní řád
- Roční plán
- Plán spolupráce s Klubem rodičů
- Třídní kurikula
- Manuály k průběžnému provádění evaluace
- Evaluační zpráva